

Eenheid – dat is het sleutelwoord om het geheim van de persoon en de zending van Jezus te ontsluiten. En ze vindt haar bron en hoogtepunt in zijn gebed. De evangelist Johannes maakt ons daarvan deelgenoot. We hoorden een deel van het meest intieme gebed van Jezus. Het is een waarlijk eucharistisch gebed dat Jezus hier spreekt in het vooruitzicht van zijn eigen levensoffer. Het is een samenvatting van zijn leven en tegelijk een testament voor zijn volgelingen.

Jezus leeft vanuit een onverbrekelijke eenheid met de Vader: *“Gij in Mij en Ik in U”*. Die intimiteit beschrijft Johannes in de proloog van zijn evangelie als een *“zijn van de Zoon aan de boezem van de Vader”*. Dit aan de boezem of in de schoot rusten is een beeldrijke wijze van spreken die het ‘zijn van het Woord bij God’ op een andere wijze weergeeft. Dit beeld wordt in het oude testament gebruikt voor de intimiteit van gehuwden of voor een kind aan de borst of op de schoot van zijn moeder of de zorg van God voor zijn volk. De eenheid van Vader en Zoon is een geheim van intense liefde.

In zijn gebed beleeft Jezus ook zijn diepste persoonlijke eenheid als mensenzoon en Zoon van God. Hij is de God-mens. In zijn persoon verenigt Hij zowel zijn waarachtig menszijn alsook zijn goddelijke natuur. Zoals de Vader bevestigde bij zijn doop en op de berg van de gedaanteverandering toen een stem uit de hemel sprak: *“Dit is mijn Zoon, de welbeminde.”* Jezus verenigt in zijn persoon heel de mensheid met God.

Jezus bidt voor de zijnen, voor ons, dat wij in die eenheid opgenomen mogen zijn: *“Dat zij in Ons mogen zijn”*. Een andere lezing luidt: *Dat zij in Ons één mogen zijn*. Hiermee wordt duidelijker uitgedrukt dat de onderlinge eenheid van de gelovigen enkel zal worden bewerkstelligd door hun gemeenschap met de Vader en de Zoon. Alleen zó kunnen wij onderling één zijn zoals Vader en Zoon dat zijn. *“Ik in hen en Gij in Mij”*, zegt Jezus. Hij is de verbindende schakel: Hij die in ons is terwijl de Vader tegelijkertijd in Hem is.

Die onderlinge eenheid dient ook tot verkondiging van het geloof: *“Opdat de wereld gelove dat Gij Mij gezonden hebt [...] en de wereld zal erkennen dat Gij Mij hebt gezonden en hen hebt liefgehad, zoals Gij Mij hebt liefgehad.”* De eenheid van de onderlinge liefde van Jezus’ leerlingen zal uiteindelijk de enige en doorslaggevende reden voor niet-gelovigen zijn om een volgeling van Jezus te worden. De oprechtheid van de broederlijke liefde is het enige criterium voor de waarachtigheid van ons geloof.

Het was die onderlinge liefde welke de eerste christenen kenmerkte: *“De menigte die het geloof had aangenomen was één van hart en één van ziel”* lezen wij in de Handelingen van de Apostelen. En juist die eenheid en eensgezindheid in liefde bezorgde de gemeenschap van gelovigen haar wervende uitstraling en overtuigingskracht, zodat velen zich bij hen aansloten.

Het is deze eenheid die ook Sint Benedictus in zijn Regel voor monniken voor ogen staat en waartoe hij de ‘oefenschool voor de dienst van de Heer’ sticht. De liefde tot God en de naaste beschouwt hij als het fundament van de kloostergemeenschap. Waarbij de

onderlinge eenheid van de broeders Christus zelf is. *“Allen zijn wij één in Christus”* citeert hij de apostel Paulus als hij de abt voorhoudt dat er geen aanzien des persoons mag zijn in het klooster.

Om tot die eenheid in de liefde te komen - met God, met zichzelf en met de ander - moet de monnik een lange weg afleggen. Benedictus beschrijft die in het zevende hoofdstuk van zijn Regel. Het is de weg van de deemoed, van de trappen van nederigheid. Deze weg is geen andere dan die Jezus zelf heeft afgelegd in zijn menswording, waarbij Hij die aan God gelijk is zichzelf heeft vernederd en gehoorzaam is geworden tot de dood.

Hiervan zegt Benedictus dat *“zodra de monnik al deze trappen van nederigheid beklommen heeft, zal hij die liefde tot God bereiken die volmaakt is en de vrees buitensluit. [...] Hij handelt niet langer uit angst, maar uit liefde tot Christus en gedreven door de gewoonte zelf om het goede te doen.”* Deze weg leidt ons uiteindelijk tot de innerlijke vrede, de vrede van God, die Christus zelf is. Boven wie de monnik niets mag stellen.

Benedictus is ook zelf die weg gegaan en daardoor tot eenheid, tot innerlijke vrede gekomen. Paus Gregorius de Grote beschrijft die ontwikkeling in het Tweede boek der Dialogen. Hij laat zien hoe Benedictus stap voor stap groeit van een infantiele moederbinding via de eenzaamheid in de grot en de strijd met zijn demonen naar een mens die met zichzelf één geworden is en uiteindelijk ook één met God wordt.

Met zijn Regel wil Benedictus al zijn volgelingen tot diezelfde eenheid brengen opdat wij de “monos”, de monnik, de geheelde of ene mens worden. Het is opvallend dat in de Regel het woord eenheid niet voorkomt. Maar we beluisteren wel op iedere bladzijde Benedictus' bekommernis om “het behoud van de liefde en de vrede”. Die zorg uit zich vooral in zijn afkeer van iedere uiting van ontevredenheid onder de broeders. Onvrede en gemopper zijn de kanker van een monastieke gemeenschap. Benedictus spreekt van het “kwaad van de ontevredenheid.” Dit begint in het hart van de individuele monnik en vertroebelt langzaam aan het objectieve oordeel. Vervolgens verspreidt het zich door de gemeenschap en leidt tot verdeeldheid. En daarmee is ze een antigezuigenschap geworden.

Jezus bad: *“Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij geschonken hebt, opdat zij één zijn zoals Wij één zijn: Ik in hen en Gij in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en de wereld zal erkennen, dat Gij Mij hebt gezonden en hen hebt liefgehad, zoals Gij Mij hebt liefgehad.”*

Onze eenheid is gefundeerd in de Liefde van God. Ze is gave, want Jezus bidt voor ons, en opgave tegelijk. Benedictus roept ons op om de vrede te zoeken en die na te jagen. We vinden haar biddend, levend vanuit ons goddelijk kindschap, door niets te stellen boven de liefde van Christus. Dan zullen we waarachtig één zijn: ieder persoonlijk en wij allen samen als gemeenschap. *“Opdat de wereld gelove.”* Amen.